

Sygn. akt III Cz 109/21

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Dyrda

Sędziowie Sądu Okręgowego Magdalena Balion - Hajduk

Katarzyna Banko

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2021r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa G. M.

przeciwko Gminie G. - Miejskiemu Zarządowi Usług (...) w G.

o wydanie rzeczy i zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 18 stycznia 2021 r., sygn. akt II C 335/20

postanawia:

1. **oddalić zażalenie;**

2. **zasądzić od pozwanego na rzecz powódki kwotę 225 (dwieście dwadzieścia pięć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

SSO Katarzyna Banko SSO Andrzej Dyrda SSO Magdalena Balion - Hajduk

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gliwicach rozstrzygnięciem zawartym w punkcie 2 postanowienia z dnia 18 stycznia 2021r. odstąpił od obciążania powódki kosztami procesu.

Uzasadniając rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wskazał, że podstawą rozstrzygnięcia był art. 102 k.p.c. zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Następnie Sąd wskazał, że powódka cofnęła pozew z uwagi na wcześniejsze złożenie przez nią oświadczenia o zrzeczeniu się praw do psa, w związku z czym, to ona została uznana za stronę przegrywającą proces i jest odpowiedzialna za powstałe koszty procesu. Niemniej jednak Sąd uznał za zasadne nieobciążanie powódki kosztami procesu z dwóch przyczyn: po pierwsze, że roszczenie dotyczące wydania psa, cechowało się troską i uczuciem związanych z więzią powódki ze zwierzęciem, oraz, po drugie, ze względu na stan zdrowia powódki, która leczy się psychiatrycznie i cierpi z powodu stanów schizofrenicznych. Nadto Sąd zaakcentował również to, że w chwili gdy powódce przypomniano o złożonym oświadczeniu o zrzeczeniu się praw do zwierzęcia, natychmiast nastąpiło cofnięcie powództwa.

Zażalenie na to postanowienie wniosła pozwana.

Zarzuciła naruszenie przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 102 k.p.c. i przyjęcie, że powódka żądając wydania psa cechowała się dużą troską o niego i więzią uczuciową, jak również - iż powódka ze względu na stan swego zdrowia była subiektywnie przekonana o zasadności swego roszczenia, a co za tym idzie roztropnie podeszła do zainicjowanego przez siebie procesu. Zaskarżone postanowieniu zarzucam bezpodstawne przyjęcie, że okoliczności sprawy zostały potraktowane jako szczególnie uzasadniony przypadek pozwalający Sądowi na zasadzie słuszności nie obciążyć powódki jako strony przegrywającej kosztami procesu.

Na tych podstawach wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w części tj. w zakresie jego pkt. 2 poprzez zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kwoty 1 800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (radcowskiego) w postępowaniu sądowym oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów niniejszego postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego wedle norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie powódka wniosła o jego oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Przytoczona regulacja prawna, jako przepis szczególny do wskazanego powyżej art. 98 k.p.c., winna być stosowana w wyjątkowych sytuacjach, na co zresztą wskazuje redakcja art. 102 k.p.c. Ocena, czy takie przesłanki wystąpiły powinna być zawsze dokonywana w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r., II CZ 223/73).

W doktrynie i orzecznictwie, jako okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c., wskazuje się te związane z samym przebiegiem postępowania, ale również dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Niemniej jednak, trudna sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi samodzielnej podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 sierpnia 2012r., I ACa 316/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 czerwca 2012r., I ACz 961/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 grudnia 2014r., I ACa 1050/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 listopada 2014r., I ACa 596/14).

Nadto wskazuje się, że za zastosowaniem art. 102 k.p.c., przemawia również, obok okoliczności natury majątkowej i subiektywnej, również to, że strona wygrywająca korzystała ze stałej obsługi prawnej i nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1972r., I PR 423/72).

Ocena tych okoliczności następuje z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego.

Sąd Rejonowy uznał, że za zastosowaniem art. 102 k.p.c. przemawiają okoliczności występujące po stronie powódki, tj. chęć ochrony więzi emocjonalnej wytworzonej pomiędzy nią a psem, a konsekwencji kierującą nią troska o dobro tego zwierzęcia, jak również stan zdrowia psychicznego powódki.

Uwzględnione przez Sąd Rejonowy okoliczności stwierdzające zasadność zastosowania art. 102 k.p.c. miały potwierdzenie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy. Stwierdzenie to jest o tyle istotne, iż, jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 stycznia 2012r. (III CZ 10/12), a następnie potwierdził w postanowieniu z dnia 23 maja 2012r. (III CZ 25/12), ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecyjny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem

oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa. (wskazana powyżej teza znajduje potwierdzenie także w następujących judykatach: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2012r., III CZ 17/12; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2012r., V CZ 2/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 lipca 2014r., I ACa 18/14). Niewątpliwie prezentowane powyżej stanowisko Sądu Najwyższego, ogranicza zakres rozpoznania zażalenia na postanowienie o kosztach procesu przez Sąd II instancji, a w konsekwencji „uszczupla” możliwość modyfikowania przez Sąd II instancji rozstrzygnięcia o kosztach opartych na podstawie art. 102 k.p.c. jedynie do przypadków, gdyż nieobciążenie albo jedynie częściowe obciążenie strony przegranej kosztami procesu byłoby rażąco niesprawiedliwe. Sąd meriti uzyskuje tym samym dużą autonomię w kształtowaniu tego rozstrzygnięcia. Dysponentem więc odmiennego uregulowania obowiązku poniesienia kosztów procesów, nawet jeżeli dany stan faktyczny, w ocenie Sądu II instancji dawałby podstawy do zastosowania reguły ogólnej, tj. art. 98 k.p.c., pozostaje Sąd I instancji, dopóki takie ukształtowanie rozstrzygnięcia o kosztach procesu nie jest rażąco niesprawiedliwe.

Uwzględniając powyższe, Sąd Okręgowy, nie dostrzegł aby zastosowanie normy art. 102 k.p.c. aby było rażące niesprawiedliwe.

Reasumując, zażalenie powoda oddalono na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. art. 397 § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego o, Sąd Okręgowy orzekł stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 2 k.p.c. i art. 397 § 3 k.p.c.

Koszty te ustalono przy uwzględnieniu § 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2018r. poz. 265).

SSO Katarzyna Banko SSO Andrzej Dyrda SSO Magdalena Balion - Hajduk